

Verslag van de wetenschappelijke vergadering van de afd. N.O.V. in het Zoölogisch Laboratorium te Utrecht, op 12 oktober 1957.

Aanwezig het volledige bestuur, een 60-tal leden van de N.O.V., benevens als introduce's een groot aantal leden van de Utrechtsche Biologen Vereniging. Na opening van de vergadering herdenkt de voorzitter, de heer BIJMAN, Dr. E. VAN KOERSVELD, wiens plotseling overlijden ten gevolge van een verkeersongeval in de kring van de N.O.V. diepe indruk heeft gemaakt. Ter nagedachtenis nemen de leden staande enkele ogenblikken stilte in acht.

Daarna geeft de voorzitter het woord aan de spreker Prof. Kay T. ROGERS (Dept. of Zoology, Oberlin College, Ohio, U.S.A.), die een kleurenfilm vertoont van de Sierra's en de Canadese Rocky Mountains. In bonte volgorde trekken de beelden voorbij, magnifiek landschappen wisselen af met opnamen van vogels, zoogdieren en planten. Snapshots worden getoond van *Gavia immer*, de Turkey Vulture (*Cathartes aura*), *Pandion haliëtus*, *Branta canadensis*, *Bucephala islandica*, *Mergus merganser americanus*; van de steltlopers *Tringa melanoleuca*, *Actitis macularia*, *Micropalama himantopus*; van het Prairie Chicken (*Tympanuchus*), Franklin's Grouse (*Canachites franklinii*), *Lagopus lagopus*; van de spechten *Colaptes* en *Dryobates albolarvatus*. Talrijke zangvogels van gaaien (*Cyanocitta stelleri*, *Perisoreus canadensis*) tot Rosy Finches (*Leucosticte*), van D'pper (*Cinclus mexicanus*) tot de Chickadee (*Penthestes*) en sparrows (*Zonotrichia coronata* en *leucophrys*) heeft spreker voor de lens gehad. Hiertussen door worden prachtige beelden vertoond van Black-tailed Deer (*Odocoileus hemionis*), chipmunks (*Eutamias*), elanden (*Alces americana*), kariboes (*Rangifer cariboe*) en wapiti's (*Cervus canadensis*). Indrukwekkend waren opnamen van de Rocky Mountain Sheep (*Ovis canadensis*) en Rocky Mountain Goats (*Oreamnos americanus*).

Met woorden van welverdiende waardering sloot de N.O.V. voorzitter de vergadering.

's Avonds vertoonde spreker voor de Utrechtsche Biologen Vereniging een film "The Story of the Owl". Verschillende N.O.V.-leden gaven als introducee acte de présence. Deze film was geheel aan uilen gewijd met opvallend goede opnamen van de Burrowing Owl (*Speotyto cunicularia*). Een hoogtepunt was ook zeker de gefilmde ontwikkeling en de bewegingen van het embryo in het ei. Ook deze film werd met de grootste aandacht gevolgd en de vergadering onderstreepte de dankwoorden van de voorzitter van de U.B.V. met een hartelijk applaus. Een verzoek van Prof. ROGERS om hem in het voorjaar in staat te stellen een film te maken van een uilenest in ons land, wordt gaarne doorgegeven. Mogelijk willen degenen, die dit voorjaar een uilenest vinden, dat te filmen is, dit aan de secretaris opgeven.

De Secretaris, G. C. A. JUNGE.

Verslag van de vergadering van de Afdeling Club van Nederlandse Vogelkundigen in „Artis" te Amsterdam, op 10 november 1957.

Aanwezig van het Bestuur de heren: P. A. HENS (voorzitter), J. G. VAN MARLE, M. J. TEKKE, Dr. K. WALDECK en Mr. J. KIST (secretaris); voorts de ereleden Dr. C. EYKMAN en Tsj. Gs. de VRIES en de leden K. W. L. BEZEMER, Dr. J. R. VAN BLOM, pastoor J. N. VAN DEN BRINK, E. CARP, C. J. COLDEWEY Jr., W. M. DIEDRICH, E. EVERS, A. W. HELLEBREKERS, W. Ph. J. HELLEBREKERS, Jhr. Dr. Ir. F. C. VAN HEURN, A. A. HINLOOPEN, Ing. L. A. HUYGEN, Dr. C. G. B. TEN KATE, Mr. J. H. KLATTE, J. LOUWMAN, A. A. J. H. MARRES, H. NUIJEN, J. R.

PEL, N. W. PEL, Jb. VAN DE PEPPEL, J. G. PRINS, A. W. VAN ROSSUM, N. RUITENBERG, J. E. SLUITERS, J. SWAAB, Prof. Dr. K. H. VOOUS, Dr. J. VAN DER WERFF en A. B. H. WOLFF.

Als introducé is aanwezig de heer A. J. WOLTERS. In totaal 35 stemgerechtigde leden.

Opening. Om 14.00 uur opent de voorzitter de vergadering en heet hij de aanwezigen welkom. Hij deelt mede, wat wegens het overlijden van de vader van Dr. WALDECK de aangekondigde lezing van de heren KIST en WALDECK niet zal doorgaan. In hun plaats is Prof. VOOUS bereid gevonden wat te vertellen van zijn ornithologische ervaringen in Zuid-Afrika.

Voorts herdenkt de voorzitter het lid Dr. E. VAN KOERSVELD, die zo plotseling ten gevolge van een verkeersongeval is overleden.

Goedkeuring notulen. De secretaris leest de notulen voor van de op 25 mei 1957 te Weert gehouden vergadering. Nadat WOLFF correctie heeft verzocht en verkregen van zijn waarneming van de Kleine Zilverreiger op 4 en 5 mei 1957, welke hij niet aan het Wasmeer, doch langs de Eempolderkust had waargenomen, worden de notulen zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd en door de voorzitter gearresteerd.

Binnengekomen stukken. De secretaris deelt mede, dat bericht van verhindering is binnengekomen van het erelid Prof. Dr. A. LAUBMANN, van de Kon. Nederlandse Jagersvereniging, Dr. W. H. BIERMAN en H. E. PEETERS. Toelating nieuwe leden. De voorzitter deelt mede, dat de toelating van nieuwe leden tot de Afdeling een punt van bespreking heeft uitgemaakt in de zojuist gehouden bestuursvergadering. De Afdeling telt thans $\pm$ 140 leden en — gelet op de werkwijze en het karakter der Afd. Club — is dit aantal eigenlijk te groot en bestaat er geen behoefte aan vergroting daarvan. Ten tijde van het bestaan der „oude” Club, die zelfstandig Limosa uitgaf, was het van financieel belang om nieuwe leden te werven, doch thans speelt dit financiële argument niet meer. Niettemin dient de mogelijkheid te worden geschapen, dat N.O.U.-leden op wier ornithologische activiteit binnen het verband der Afdeling kan worden gerekend, tot de Afdeling kunnen toetreden.

Namens het Bestuur stelt hij de vergadering voor het volgende besluit te nemen: „Tot leden van de Afdeling Club worden toegelaten die leden der N.O.U., die op voordracht van het Bestuur of op voordracht van ten minste drie leden en/of ereleden der Afdeling als zodanig door de ledenvergadering met een meerderheid van $\frac{3}{4}$ der schriftelijk uitgebrachte geldige stemmen worden benoemd.”

In de hierop volgende discussie, waaraan wordt deelgenomen door VOOUS, BEZEMER, VAN BLOM, HELLEBREKERS Sr., TEN KATE en VAN HEURN, komt naar voren, dat men het — teneinde zoveel mogelijk deballotage te voorkomen — gewenst acht, dat de voordracht tot benoeming van een nieuw lid eerst als agendapunt van een ledenvergadering zal worden opgenomen, nadat deze voordracht is aangekondigd in de convocatie voor de aan die vergadering voorafgaande ledenvergadering.

Nadat het Bestuur dit amendement heeft overgenomen, besluit de vergadering zonder hoofdelijke stemming conform het voorstel van het Bestuur.

Op een desbetreffende vraag van BEZEMER antwoordt de voorzitter dat dit besluit zal worden bekend gemaakt in Limosa en door een schriftelijke mededeling aan het Bestuur der N.O.U.

Lezing van Prof. VOOUS. De voorzitter geeft het woord aan VOOUS, die een boeiend verslag geeft van de door hem op zijn zeereis in 1957 heen en terug naar Zuid-Afrika waargenomen stern- en jagersoorten. Voorts vertelt VOOUS van zijn bezoek aan Walvisbaai en leest hierbij een dagboekpassage voor, waarin op uiterst levendige wijze de vissende „mallemlen” van duizenden Kaapse Aalscholvers, honderden Kaapse Jan van Genten en tientallen Rose Pelikanen wordt beschreven.

De voorzitter bedankt VOOUS voor zijn interessant verslag.

Wetenschappelijke mededelingen. TEKKE doet mededeling van het eerste broedgeval op De Beer van de Britse Kleine Mantelmeeuw (*Larus fuscus graellsii*); op 16 juni 1957 werden 2 jongen en 1 dood jong aangetroffen.

Van deze vogels laat KIST enige vliegbeeldfoto's circuleren. TEKKE deelt mede, dat dit jaar de Lachstern (*Gelochelidon nilotica*) voor het eerst sinds enige jaren niet op De Beer heeft gebroed. Voorts deelt hij mede, dat bij een bezoek aan het landgoed van Baron COGELS te Ossendrecht bleek, dat aldaar 6 à 7 paar Tafel-eenden (*Aythya ferina*) hadden gebroed. In het voorjaar heeft zich daar ook een paar Steltkluten (*Himantopus himantopus*) opgehouden, dat echter niet tot broeden is gekomen. Op 25 september 1957 namen hij en KIST een juveniele Kwak (*Nycticorax nycticorax*) waar op het landgoed Oosterbeek bij Den Haag. Tijdens de N.O.U.-excursie op Texel zagen hij en KLATTE op 20 oktober 1957 in de Slufter een Grote Pieper (*Anthus richardi*). Op 19 oktober werd bij de Eendrachtspolder een dood onvolw. ex. van de Kleinste Jager (*Stercorarius longicaudus*) gevonden. Tenslotte vermeldt hij de aanwezigheid op 20 oktober 1957 van enige Pestvogels (*Bombicilla garrulus*) in Den Haag.

DE VRIES deelt mede, dat zich gedurende de maand juni 1957 een Grote Zilverreiger (*Egretta alba*) heeft opgehouden aan het Snekermeer tussen Terhorne en Akkrum. Begin sept. d.a.v. zag hij één ex. onder Oldeboorn, dat aldaar reeds enige tijd zou hebben vertoefd. Voorts wijst hij op verscheidene Friese waarnemingen van de Zwarte Ooievaar (*Ciconia nigra*): 5 aug. 1957 1 ex. bij Roordahuizum; 6 en 7 aug. 4 ex. op Ameland en op dezelfde data 2 ex. in N.O. Friesland; 10 aug. één ex. bij Drachten en 2 ex. bij Warns. Tenslotte vermeldt hij de waarneming in eind aug. en begin sept. 1957 van een Notenkraker (*Nucifraga caryocatactes*). Volgens een krantenbericht zouden ± 20 ex. van deze soort zijn waargenomen in begin okt. aan de kust bij Oostmahorn.

TEN KATE vertelt van een nest van de Merel (*Turdus merula*), dat bij Roggebotsluis in 1956 aan de voet van de dijk lag; in 1957 werd het nest aldaar in een wilg gevonden, terwijl het tweede legsel tussen hoeftblad aan de dijk glooiing lag. De Kemphaan (*Philomachus pugnax*) broedde in 1957 in de nieuwe polder op zeer droog terrein, o.a. vlak langs de band van het fietspad. De Grote Stern (*Sterna sandvicensis*) broedde er dit jaar in ± 90 paar.

Hij deelt voorts mede, dat KORIDON dit jaar een nest van een Snor (*Locustella luscinioides*) had gevonden met 6 eieren, waarvan één van de Baardmees (*Panurus biarmicus*); alle eieren kwamen uit en de jongen zijn geringd en uitgevlogen. KORIDON ving in fuiken dit jaar 21 Porceleinhoenders (*Porzana porzana*), 20 Waterallén (*Rallus aquaticus*), 3 Kleinste Waterhoenders (*Porzana pusilla*) en 1 Klein Waterhoen (*Porzana parva*).

HELLEBREKERS Sr. doet mededeling van een door VAN DOOREN nabij Aalst gevonden afwijkend legsel van de Geelgors (*Emberiza citrinella*), dat hij laat circuleren. Voorts vermeldt hij vondsten van VAN DOOREN, welke wijzen op het zeer vroege broeden in 1957 van Grauwe Gors (*Emberiza calandra*), Zwartkop (*Sylvia atricapilla*) en Roodborsttapuit (*Saxicola torquata*).

EVERS wijst op de zeer vroege najaarstrek van Gaaien (*Garrulus glandarius*) in de omgeving van Wolfheze in eind september 1957.

NUIJEN nam op 8 sept. 1957 een Reuzenster (*Hydroprogne caspia*) nabij Elburg waar. Op diezelfde dag zag hij 2 Visarenden (*Pandion haliaetus*) tussen Harderwijk en Elburg en 13 ex. van de Grauwe Franjepoot (*Phalaropus lobata*) bij de Kamper hoek. Van 31 okt.—2 november 1957 bevond zich een juv. IJseend (*Clangula hyemalis*) in een vijver te Hilversum. Op 31 okt. 1957 werden 17 ex. van de Pestvogel (*Bombicilla garrulus*) in Hilversum waargenomen; op 11 nov. was er nog één ex.

WOLFF deelt mede, dat op de Vinkeveense plassen ten minste 2 broedgevallen van de Krooneend (*Netta rufina*) zijn geconstateerd. Zo zag hij o.m. op 10 juli 1957 2 ♂ ♀ met resp. 6 en 8 jongen. Op 30 mei 1957 nam hij een Steltklut (*Himantopus himantopus*), met één poot, bij het Wasmeer waar. Voorts wijst hij op tal van zomerwaarnemingen van Krakeend (*Anas strepera*), Kuifeend (*Aythya fuligula*). Tafeleend (*Aythya ferina*), Toppereend (*Aythya marila*), Grote Zaagbek (*Mergus merganser*) (12 juni 1956) en Nonnetje (*Mergus albellus*) (6 en 7 juli 1957) langs de IJsselmeerkust. Op 7 juli 1957 trof hij nabij Huizen een Pijlstaart (*Anas acuta*) met 6 jongen aan. Op het Wasmeer broedde de Geoorde Fuut (*Podiceps caspicus*); op 14 juni nam hij één ex. met 1 jong waar. Op

4 en 10 sept. observeerde hij bij de Kamper hoek resp. 10 en 15 ex. van de Grauwe Franjepoot (*Phalaropus lobata*). Bij Ketelhaven zag hij op 10 sept. 5 Reuzensterns (*Hydropogon caspia*). Op 15 sept. bevond zich een Vaal Stormvogeltje (*Oceanodroma leucorhoa*) in de haven van IJmuiden. Bij Harderwijk zag hij op 27 okt. een Roodhalsfuut (*Podiceps griseigena*). Hij deelt tenslotte nog mede, dat TJITTES op 3, 7 en 8 november resp. 1, 5 en 2 ex. van de Boerenzwaluw (*Hirundo rustica*) bij Harderwijk en Lelystad heeft waargenomen. DIEDRICH maakt melding van de waarneming van een Wespendiff (*Pernis apivorus*) op 16 en 20 juli 1957 resp. bij de Woeste Hoeve en Spelderholt bij Beekbergen.

HINLOOPEN deelt mede, dat de Bosuil (*Strix aluco*) in Amstelrust bij Amsterdam heeft gebroed; hij zag een nest met 3 donsjongen.

SWAAB zag op 15 sept. 1957 tweemaal een Noordse Pijlstormvogel (*Procellaria puffinus*) bij Scheveningen en 1 ex. van deze soort op 18 oktober d.a.v. bij de Westerslag op Texel.

KLATTE vermeldt de waarneming van een Rosse Franjepoot (*Phalaropus fulicaria*) op 19 oktober 1957 op Texel.

PRINS nam op 26 oktober 1957 op het Beuven één Kraanvogel (*Grus grus*) tezamen met Rietganzen (*Anser arvensis*) en Grauwe Ganzen (*Anser anser*) waar. COLDEWEY zag op 15 april 1957 onder Raalte een Klapekster (*Lanius excubitor*). Op 8 juni nam hij in het Smidsveen bij Dwingelo één Geoorde Fuut (*Podiceps caspicus*) waar. Voorts op 17 juli 2 Klapeksters onder Sevenum, op 4 aug. 5 Geoorde Futen aan de Afsluitdijk, op 24 aug. 7 Regenwulpen (*Numenius phaeopus*) bij Olst en op 30 aug. 2 Kwartels (*Coturnix coturnix*) nabij Sevenum. Hij maakt gewag van een waarneming van STOFFELS van 4 Zwarte Ooievaars (*Ciconia nigra*), die op een rijtje op de spoorbrug van Deventer zaten.

BEZEMER zag in Wassenaar op 27 okt. 1957 een Klapekster (*Lanius excubitor*), op 1 nov. een Belfijster (*Turdus torquatus*) en op 3 nov. een Vuurgoudhaantje (*Regulus ignicapillus*).

CARP nam in het voorjaar van 1957 op Oostvoorne een Turkse Tortel (*Streptopelia decaocto*) waar. Deze soort zou daar reeds vanaf 1950 hebben gebroed. HUYGEN doet mededeling van een broedgeval nabij Rockanje van de Koolmees (*Parus major*) in een nestkast, waarin zich 9 jongen bevonden, waaronder één jong van de Gekraagde Roodstaart (*Phoenicurus phoenicurus*). Alle jongen zijn goed uitgevlogen.

VAN BLOM deelt mede, dat hij nabij Warmond eind mei en begin juni 1957 de Blauwborst (*Cyanosylvia svecica*) heeft waargenomen.

VAN DEN BRINK heeft bij Uithoorn geconstateerd, dat een paar Futen (*Podiceps cristatus*) 2 legsels heeft grootgebracht. Op 17 okt. zag hij op de Botshol nog een Fuut een jong voeren.

Met SWAAB, TEKKE en KIST nam hij op 6 sept. 1957 op Texel een Klauwier waar, die op een ♀ Grauwe Klauwier leek, doch van boven zeer licht, op het zandkleurige af, was en opviel door de daarmee sterk contrasterende v o s r o d e staart; de onderzijde was vuilwit met op de zijborst een flauwe grijsbruine wolktkening. Na vergelijking met in de collectie van VAN MARLE aanwezige ♀ van de *collurio-isabellinus-cristatus*-groep, bleek de vogel treffend te gelijken op exemplaren van de vorm *phoenicuroides*, die in West Turkestan aansluit aan de vorm *collurio*. Morfologisch zou de vogel dus gedetermineerd kunnen worden als *Lanius isabellinus phoenicuroides* of — indien men wenst te lumpen — als *Lanius cristatus phoenicuroides*. In ieder geval wijst de opvallende rode staart er op, dat men niet te maken had met de Europese vorm *collurio*.

De introducté WOLTERS geeft vervolgens een schets van het vogelleven in het gebied van de Dordogne, alwaar hij sinds jaren woont. Hij wijst op de schommelingen in de vogelbevolking, o.a. van de Boerenzwaluw (*Hirundo rustica*) en Huiszwaluw (*Delichon urbica*) en Roodkopklauwier (*Lanius senator*), en vestigt de aandacht op de regelmaat in de trekdata van de Kraanvogel (*Grus grus*).

WALDECK is van oordeel, dat de Grote Jager (*Stercorarius skua*) tegenwoordig een regelmatige najaarsdoortrekker is; aan de haven van Scheveningen nam hij op 4 sept. 1957 (1 ex.), 7 sept. (1 ex.), 8 sept. (1 ex.), 13 sept. (2 ex.), 15 sept.

(2 ex.) en 29 sept. (2 ex.) dezer soort waar. De Middelste Jager (*Stercorarius pomarinus*) zag hij aldaar op 29 sept. De Kleine Jager (*Stercorarius parasiticus*) trok in september regelmatig bij Scheveningen langs; op 15 sept. werden zelfs 64 ex. geteld. Op 12 en 15 sept. nam hij aldaar een juv. Vorkstaartmeeuw (*Xema sabini*) waar en op 11 sept. 1 ex. van de Noordse Pijlstormvogel (*Procellaria puffinus*). Voorts — alle langs Scheveningen — op 12 sept. een Noordse Stormvogel (*Fulmarus glacialis*), op 15 sept. 2 ex. van het Vale Stormvogeltje (*Oceanodroma leucorhoa*) en op 28 sept. 1 ex. van het Stormvogeltje (*Hydrobates pelagicus*).

Op 31 augustus 1957 nam WALDECK een Poelsnip (*Gallinago media*) waar nabij Vianen, alsmede op 6 okt. 1 ex. van deze soort bij de Botlek tussen enige honderden Watersnippen. De Griel (*Burhinus oedinemus*) heeft dit jaar nog — vermoedelijk 2 paar — gebroed onder Noordwijkerhout. Op 6 juli zag hij op het IJsselmeer nabij Medemblik een eerstejaars Rosse Franjepoot (*Phalaropus fulicaria*). Op 9 november trof hij onder Zoetermeer nog één Witgatje (*Tringa ochropus*), één Groenpootruiter (*Tringa nebularia*) en 2 Oeverlopers (*Tringa hypoleucos*) aan.

Op 22 juni 1957 werden op het landgoed Grote Meer bij Ossendrecht ongeveer 6 paar Geoorde Futen (*Podiceps caspicus*) gesignaleerd, die daar ongetwijfeld hebben gebroed. Van deze soort werden op de Waddenzee bij Texel op 19 okt. $\pm$ 30 ex. en op 20 okt. 75 à 100 ex. geobserveerd. Hij vermeldt tenslotte nog een waarneming van de Notenkraker (*Nucifraga caryocatactes*) op 15 okt. 1957 in het Westbroekpark te Scheveningen, van de IJsgors (*Calcarius lapponicus*) op 6 okt. bij de Brielse Maas en op 7 nov. (3 ex.) bij Vianen en van de Waterrietzanger (*Acrocephalus paludicola*) op 1 sept. bij de Brielse Maas.

KIST zag de Grote Jager (*Stercorarius skua*) bij Scheveningen (afgezien van de waarnemingen van WALDECK) op 31 aug. Aldaar nam hij op 24 aug. van zeer dichtbij een juv. Kleinste Jager (*Stercorarius longicauda*) waar, die opviel door zijn veel grijzere kleur, geen wit aan de slagpennen en de zeer typerende stern- of vorkstaartplevierachtige vlucht. Op 14 aug. observeerde hij op korte afstand bij de Brielse Maasdam 2 ex. van de Gestreepte Strandloper (*Calidris melanotos*), een soort, die in Engeland bijna een regelmatige najaarsdoortrekker is. De vogels vielen onmiddellijk op door hun geschubde bovendelen, scherp afgezette gevlekte borst, geelachtige poten, vrij korte en slanke snavel, vrij lange hals en witte wenkbrauwstreep. Daar hij deze vogels alléén zag, kan naar zijn oordeel aan deze waarneming avifaunistisch geen waarde worden toegekend.

Op 16 sept. zag hij bij Scheveningen een juv. Vorkstaartmeeuw (*Xema sabini*), vermoedelijk hetzelfde exemplaar, dat WALDECK zag; het lijkt in de vlucht een bonte vlinder, die onvermoeid met een sternachtige vlucht boven zee vist. Voorts maakt hij melding van de waarneming van een Kleine Burgemeester (*Larus glaucoides*) in derde winterkleed, die voor het eerst op 1 sept. 1957 bij de Scheveningse Haven werd waargenomen. De vogel is geheel wit met een vleeskleurige snavel en poten en met $\pm$ 6 cm voorbij de staart uitstekende vleugelpunten. Nadien heeft deze vogel zich in Hoek van Holland gevestigd, waar deze door hem op 9 nov. werd gefotografeerd. Het is geen albino Zilvermeeuw, want aanvankelijk had de snavel een zwarte punt, terwijl de iris licht grijsgeel is. De kleur van de vogel is ook niet zuiver wit, maar zeer licht roomwit, terwijl de ondervleugeldekenen licht beige zijn.

Ten slotte vermeldt hij nog de waarnemingen bij Scheveningen op 15 en 28 sept. van een Stormvogeltje (*Hydrobates pelagicus*) en van een 3-jaars Burgemeester (*Larus hyperboreus*) op 19 okt. bij Texel; de laatste vogel was reeds geheel grijs op mantel en vleugels, maar zijn snavel had aan de punt nog een donkere ring.

Om omstreeks 17.15 sluit de Voorzitter de vergadering.

De Secretaris, J. KIST.